

RETRED AR BLOAZ 1947

PREZEGET GANT AN AOTROU PER BOURDELLES

Hec'het a-walc'h eo bet an Aotrou Bourdelles p'eo bet goulennet outañ ober prezegennoù retred da vere'hed; biskeazh n'en devoa graet; setu ar pezh a lavare dimp en e brezegenn gentañ. Evit bezañ sur e c'hallfe e gomzoù tizhout spered merc'hed en devoa lakaet en e benn displegañ dimp, en ul lodenn gentañ petra a oa bet darempredoù hor Salver gant merc'hed yaouank e amzer hag e vro, hag en ul lodenn all displegañ pennwirionezioù a zo talvoudus anezho o-unan, kenkouls evit merc'hed hag evit ar re all.

El lodenn gentañ hon eus studiet ar pajennadoù-mañ eus an Aviel :

- 1) Merc'h Jairus a grogas Jezuz en he dornig d'he sevel diwar ar vas-kañv.
- 2) Merc'h Herodiaz a zañsas dirak aotrouez lez Herodez hag a c'houlennas digant ar roue-hervez ali he mamm-penn Yann Vadezour war ur plad.
- 3) Ar Gwerc'hezid fur hag ar Gwerc'hezid diskiant.
- 4) Mari a ankounac'h traoù ar bed-mañ da selaou Jezuz, Maria he c'hoar Ur Vari all, Mari-Vadalen a zalc'has da vont da heul Jezuz adalek amzer gentañ brezegerezh betek menez Kalvar.
- 5) An hini santelañ, ~~hag~~ an hini wellañ : ar Werc'hez Vari .

En eil lodenn, hon eus gwelet ar gwirionezioù diazez-se :

- 1) an den, ar bed, Doue .
- 2) ar bed disi : ar Wirionez, ar Gaarder, ar Vadelezh.
- 3) ar bed siet : ar pec'hed, al leustoni, an disurzh, ar bean, ar maro, an ifern .
- 4) ar bed a-vremañ, ar c'hristen o vevañ ennañ hag o klask hen gounid da Zoue .

Ar bajennad Aviel hag a laka ac'hanomp da zarempredin merc'h Jairus, a re dimp kentelioù talvoudus ha gwirion evit hon buhez ene: an ene, pa fell dezhi pareañ, n'eo ket awalc'h eviti chom d'en en soñjal hec'h-unan, treiñ ha distreiñ warni hec'h-unan . Ret eo ober pezh a reas Jairus; mont d'ave Jezuz gant fiziañs. El lec'hioù distro eo e kaver ar Salver : ret eo lakaat ermaez ar c'hoarierion-fleñt 'vit na raio ar burzhud

^a c'houlennomp : hor c'hennm diabarzh. Dorn ouzh dorn gant Jezuz e savimp diwar hor fallentez, rak En a ziskouez an hent, En a re nerzh ha sikour da vont .

Met dilezet hon eus ar plac'hig koant ha yaouank da sellout ouzh Herodiaz hag he merc'h Salome. Aze hon eus gwelet an dud trellet e daoulagad hag o spered gant ar plijadurioù, an dud o troc'hañ e benn d'an hini a ca en o c'hic'henn sklerijenn hag a lenne re sklaer en o spered hudur ha lorc'hus. Meuet eo ar pep uhelañ a zo en den gant ar pec'hed, ar c'hoant enorioù, ar c'hoant plijadurioù. Pa bec'hamp ez omp dallet gant un dra bennak ha n'euzomp ket betek pelec'h ez omp. Un ali dimp da vezañ war sevezh. Na vezomp ket evel ar Gwerc'hezid diskiant : n'eo ket e c'housked, ~~xxxx~~ a zo bet tamallet oute, net bezañ o kousket hep puerveziañ o c'houladenn da gentañ. Kousket a

ze e natur an den, met gant mireut hor spered sklaer, ha gant ma virimp hor gouleier war elum, war evezh mat. Pebezh douster en deus Jezuz pa gomz dimp eus ar maro : donedigezh ar Fried ! Dont a raio evel ul laer, met chomomp ouzh hen gortoz, sklerijennet gant eoul hon oberoù mat hag hor feiz en Aotroù .

E spered an Aotroù Bourdelles, hag en Istor, sur mat, n'eo ket Mari-Vadalen ha Mari, c'hoazh Lazar, an hevelep hini. Gant prouennoù start ha diazezet war an testennoù (gwazh a se evit hor faltazi !...) en deus diskouezet dimp e oa bet diw Vari. O tremen hon eus sellet ouzh dremm ar plac'h vat, Marta, troet war al labour, hi, gant he c'homz d'an Aotroù diwar-benn he c'hoar, a ro tu d'an Aotroù da lavarout dimp pegen plijus eo dezhañ emzalc'h ur spered arvester. N'hellemp ket schuiñ hon tro-sellet ouzh merc'hed anzer hon Salver hep arvestiñ ouzh ar Werc'hez. Hi, an hini santelañ, an hini bet testañ ~~ouzh~~ ouzh kalon he Mab d'E gompren gwelloc'h. Diw wech en Aviel e lennomp diwar he fenn " e vire pep tra en he c'halon " ne gompren ket bepred war an taol na pezh a rac, na pezh a lavare . N'eo ket bet buhez speredel ar Werc'hez evel na sonjomp kan alies, ur vuhez hep diaesamant. Gwelout a reomp re ar Werc'hez evel p'he dijex ~~kompr~~ intentet ha gwelet ~~kan~~ bepred ~~sklaer~~ sklaer enxe spered hag en buhez he Mab. Nann ! Feiz ha fiziañs a zo bet goulennet diganti, met feiz ha fiziañs divrall he deus bet. Sed ar gentel penañ a re dimp ar Werc'hez .

--- --- ---

En tu hent d'ar pezh a zo kelennadurezh war-eeun an Aviel euz eus c'hoazh pennwirionezioù hon eus da studiañ, kuzhet dindan gomzoù an Aviel.

Betra eo ar Grouadelezh ? Tud da gentañ, tud hag o deus pep unan anezho ur c'horf savet-kaer, ur bam hen soñjal : Ur spered a sant, a car, a gav traoù nevez, a ro sklerijenn. Milinnoù tud a zo war an douar. N'eus ket nemet tud ; plant ha loened a zo, menezioù, traeniennoù, kompezennnoù, cien, mor, steroù. Ha pep traig ha pep den a zo bet graet gant ar C'hrouer da ziskouez e splannder hag e glod. Kouviet omp gant ar Skritur Sakr da vennigañ an Aotroù evit kement tra : "Oberoù an Aotroù, bennigit an Aotroù !" Kan bet adkemeret diwezhatoc'h gant Sant Fransez pa savas " Kantig ar Grouadelezh".

Ar bed a oa bet krouet disi gant Doue. Ar bed dre maz eo buhez a zo meuleudi da Zoue, rak Doue a zo ar Vuhez. An ~~dre~~ dre ma klask "bevañ" dre e labour a zo ur veuleudi gwirion da Zoue. Met derezioù uheloc'h a zo er veleudi-se : ar Wirionez, ar Gaerder, ar Vadelezh.

Ar Wirionez a zo kompren an traoù evel m'emaint ha komz eus an traoù evel m'emaint. An traoù evel m'emaint a zo an traoù evel maz int gwelet gant Doue. Ar pep spontusañ er bed-tud a-vremañ eo n'eus gin gwirionez ebet ken evito. Gwirionez a zo hervez an amplec a dennomp evidomp eus ar pezh a sonjomp. Neuze mont-dont a ra ar wirionez, n'eo ken tra stabil. Souezhus eo evelkent pouezañ pegen niverus ar menezioù bet tremenet er speredoù, pegen niverus ar skridoù bet labourret kement warno gant ar ouizioù. Evit petra ? Evit diskleridigezh ar wirionez. Ha betek fin ar bed e vo kavet gwirionez da zirouestlañ.

Ma n'hellemp ket krouiñ pennwirionezioù, n'hellemp nemet studiañ ar wirionez, e c'hellemp krouiñ un dra endro dimp : ar Gaerder. Ar Gaerder a zo eil teñzer Mab-den. Krouiñ kaerder a c'hell an den sant

ar gwiskamant, ar savadurioù, al livadurioù, ar sonerezh, an dañs, h.a.... met bepred e vo ur skeudenn eus ar Gaerded wirion a zo Doue. A-wechoù e sevlant dimp ez eus traoù kaer e chom kollet : bleunioù marellet bras ha souezhus ar c'hoadoù tomm ha gleb, lec'h na dremen den, ur c'huzh-geol war traezennoù sec'h ar Sac'hara, an evned e nijal a-us da badoù pell an Afrika. Met ar re-se a zo evit Doue, e Gaerder -En en em ziskouez enno, evitañ e vleuniant, evitañ e plavont.

Un dra a zo avat ha n'eus ket re anezhi war an douar : ar vadelezh an hini eo. Rak an holl dud a glask gouzout tra pe dra, an holl dud a glask bezañ fard pe goant, tamm pe damm, hogen n'eus ket ur bern e klask bezañ mat ; hag ar re a glask, ne glaskont ket kalz. Douster, karantez evit an dud eo an dever brasañ ; ar c'hristen n'en deus enebour ebet da gaout.

N'eus ket er bed nemet Gwirionez, Gaerder, Madelezh. Disi e oa bet ar bed krouet, met dre ghor fazi n'eo ket chomet dinamm. Ma oa ken bras dija ~~xx~~ baradoz an douar, petra 'vo baradoz an Neñv ? Maz eus peadra er bed-mañ da vagañ studioù an dud desket abaoe an amzerioù kentañ e kavimp peadra-ha muioc'h eget hon peadra- da vagañ an Doue hor studi ha dr'lest-holl da leuniañ hor c'helen da viken. Maz eus kement a daolennoù kaer ~~xxx~~ er bed-mañ, pegen bravoc'h ne vo ket sellout oute en Doue, ha maz eo ken c'hwek evit tud en em gar en em arvestiñ e-pad pell-pell, ha chom a-gevret, peseit all n'hellimp ket chom da vamiñ ouzh Doue ? Met n'emañ ken an den e baradoz an douar. Siet eo bet ar bed gant ar pec'hed. Petra avat eo ar pec'hed ? D'hon daoulagad, n'eo ket kalz a dra, un tammig dizurzh. Ni n'hellomp ket kompren grevusted ar pec'hed. Rak e lavarout "dizurzh", e lavaromp kalz a dra. Ya, mont a ra a-enep an urzh mennet gant Doue, eno 'mañ e c'hrevusted ; ya, pec'hiñ a zo mont a-enep mennad an Tad. Ha tra spontus heuliadurioù ar pec'hed er bed : an techoù fall ; ar Maro, an Ifern. Evit an den ez eus kement da zivall ouzh an t'echoù fall m'eo bet distummet a-wechoù e spered hiniennoù ar soñj reizh eus ar vuhez kristen. Evit kalz a dud, n'eo nemet un " emziwall" evel pa ne vefe ket ur "mont war raok". Ni avat, daoust d'ar pec'hed, deomp war-raok, fiziet en madelezh Doue hag en e c'hras. Arabat dimp bezañ eus an dud-se a dremen e vuhez e sellout pizh bepred ouzh e c'hous-tiañs. Ar Vad eo an hini hon eus d'ober gant gras an Aotrou d'hon harpañ. Karantez hon eus da ziskouez, hi a zo trec'h ar C'hrist war ar pec'hed.

Er bed a-vremañ en deus ar C'hristen ul labour da seveniñ. Peseut labour a vo hon hini, ni Kristenion ha Brezhoned ?

Ret e vo dimp mont d'an dud a zo war hon tro gant kalz a zeuster evel pa vijent tud klañv. Rak breinet int bet gant ar gelennadurezh a-vremañ. An den a zeu da vezañ muioc'h-mui mestr war an traoù, war ar bed, met "petra (servij d'an den gonit ar bed ma teu da goll e ene ?" Hag evit gwir, emañ e koll e ene ; dija en deus kollet e ene. Aesoc'h eo ar vuhez ha laosk e teu an dud da vezañ. Ne zesker ken soñjal, ne zesker ket labourat, an ardinvik a ra pep tra. Klañveo ar speredoù. Ret eo dimp eta mont d'an dud gant karantez evit e ene, gant karantez evit e doareoù, evit an doareoù yac'h a c'hellfe bezañ chomet en e spered daoust d'ar gelennadurezh faoz bet strewet enno. Ret eo mont dezho gant kredennoù diazezet start ha sklaer (zoken diwar-benn traoù ar bed-mañ.). Arabat dimp bezañ feulz, kondañiñ, tamall. Ret eo mont dous ha mont war-raok.

Peseurt talvoudegezh e deus ar gomelioù trouzus, war dachenn ar relijion ? (pardonioù hag all) Mont da douristañ, ne vez ken. Hervez tud 'zo, e vije ret ober trouz evit dedennañ an dud davet ar relijion. Moarvat e vije gwelloc'h nebeutoc'h a dud, ha muioc'h a santelezh. Met nouze, hag e vije tud o tont ? Kudenn diges, met he direnestlañ hon eus d'ober, en hor c'horn-bro, ar gwellañ ma c'hellomp.

E Breizh e oa gwechall ur sevenadurezh. Ur sevenadurezh pobl a oa. Bremañ n'eus ken anezhi, pe dost, ha n'eus hini sikr all ebet ken. An dud desket, pe n'o deus ken a skiant vat, pe ez int muioc'h distag eget biskoazh diouzh ar bobl. Chom a reont pell eus ar wir gudenn. Studiañ a reont traoù ha n'o deus talvoudegezh ebet evit hor pobl. Petra en studi ar beleg er c'hloerdi e lakfe da dostaat ouzh buhez ar bobl a zo e hini : pobl Vreizh ? Netra. Evite e chom se evel en diavaez eus o dlead, emaez eus o stad a gristenion. Se a zo mat evel diduelioù da dud'zo en e zouez hag a zo dedennet gant ar c'hudennoù-se met evite n'eo netra. Adsevel ar bobl, hor pobl, hon eus d'ober, ni Kristenion.

Daoust hag e vo gallet adsevel ur sevenadurezh e Breizh ? Dre bediñ ha labourat ne chomo ket hel labour goull; dont a raie da vat evit silvidigezh hor Bro .

- 1) ...
- 2) ...
- 3) ...
- 4) ...
- 5) ...
- 6) ...
- 7) ...
- 8) ...
- 9) ...
- 10) ...
- 11) ...
- 12) ...
- 13) ...
- 14) ...
- 15) ...
- 16) ...
- 17) ...
- 18) ...
- 19) ...
- 20) ...
- 21) ...
- 22) ...
- 23) ...
- 24) ...
- 25) ...
- 26) ...
- 27) ...
- 28) ...
- 29) ...
- 30) ...
- 31) ...
- 32) ...
- 33) ...
- 34) ...
- 35) ...
- 36) ...
- 37) ...
- 38) ...
- 39) ...
- 40) ...
- 41) ...
- 42) ...
- 43) ...
- 44) ...
- 45) ...
- 46) ...
- 47) ...
- 48) ...
- 49) ...
- 50) ...

RETRED AR BLOAZ 1947 PREZEGET GANT

AN AOTROU BOURDELLES.

=====:

Nec'het a-walc'h e oa an Aotrou Bourdelles p'eo bet goulennet outañ ober prezegennou retred da verc'hed. Biskoazh n'en doa graet ha setu ar pezh a lavare dimp en e brezegenn gentañ. Evit bezañ sur e c'halfe pezh a lavarfe tizhout spered merc'hed en doa lakaet en e benn displegañ dimp, en ul lodenn gentañ petra e oa bet darempredoù hon Salver gant merc'hed yaouank e maxx amzer hag e vro hag en ul lodenn all displegañ dimp pennwirioneziou a zo ken talvoudus hag evit ar baotred hag evit ar merc'hed.

El lodenn gentañ hon eus gwelet ar pajannadoù-mañ eus an Aviel :

1) Merc'h Hailrus a grogas Jezuz en he dornig d'he sevel diwar ar vas-kañv.

2) Merc'h Herodias a zañsas dirak aotrouez lez Herodez hag a c'oulennas

un all digant ar roue - hervez ali he mamm - penn Yann-Vadezour war ur plad.

3) Ar Werc'hezad fur hag ar Gwerc'hezad diskiant.

4) Mari a anheunac'h traoù ar bed-mañ da selaou Jezuz, Marta he c'hoar.

Ur Vari all, Mari-Vadalen a zalc'has da vont da heul Jezuz adalek amzer

gentañ e brezegerezh betek menez-Kalvar.

5) An hini sentelañ, an hini wellañ : ar Werc'hez Vari.

En eil lodenn, hon eus gwelet ar gwirioneziou diazez-se :

1) an den, ar bed, Doue

2) ar bed disi : ar Wirionez, ar Gaerder, ar Vadelezh.

3) ar bed siet : ar pec'hed, al lousteni, an dizurzh, ar bean ar mare, an

Vari, Ifern.

4) Ar bed a-vremañ, ar c'hristen o vevañ ennañ hag o klask hen gounid da

Zeue.

Evit echuiñ hor sellad dush mero

=====:

Ar pajannadoù aviel o deus lakaet ac'hanomp da zaremprediñ gant merc'h Jalrus

en deus reet dimp kentelieu talvoudus ha gwirion evit hon buhez ene : an ene a fell dezhi pareañ, n'eo ket a-walc'h eviti chou d'en em sonjal hec'h-unan, treiñ ha distreiñ warni hec'h-unan. Ret eo ober pezh a reas Jalrus : mont davet Jezuz gant fiziñs. Ruzekel El lec'hioù distro eo e kaver Jezuz : ret eo lakaat er-maez ar c'hearierion-fleüt 'vit ma raio ar burzhud a c'houlennomp : hor c'henn diabarzh. Dorn ouzh dorn gant Jezuz e savimp eus hor fallentez rak en a ziskouez an hent, en a re nerzh ha sikour da vont. M r

Met dilezet hon eus plac'hig koant ha yaouank da sellout ouzh Herodias hag he merc'h Salome. Aze hon eus gwelet an dud trellet o daoulagad hag o spered gant ar plijadurioù o trec'hañ penn d'an hini a oa sklerijenn en o c'hichen hag a lenne re sklaer pezh a oa en o spered hudur ha lorc'hus. Mouget eo ar pep uhelañ a zo en den gant ar pec'hed, ar c'hoant enorioù, ar c'hoant plijadurioù. Pa pec'homp ez omp daliet gant un dra bennak ha n'ouzomp ket betek pelec'h ez omp. Un all a vezañ war evez eo se. Na vezomp ket evel ar Gwerc'hezidiskiant : ar pezh a zo bet tamallet dezho n'eo ket o c'housked, met bezañ o kousket hep pourvezizñ o c'houlacuenn da gentañ. Kousket a zo e natur an den, met gant mirout hor spered sklaer, ha gant ma ximp virimp hon gouleier war elum e wimp war evez ha start. Pebez douster en deus Jezuz pa gomz dimp eus ar mare : donedigezh ar pried! Dont a raio evel ul laer, met chomomp ouz hen gortez, sklerijennet gant eoul hon oberoù mat hag hor feiz en Aotrou.

E spered an Aotrou Bourdelles, hag en Ister, sur mat, n'eo ket Mari-Vadalen ha Mari, c'hoar Lazar, an hevelep hini. Gant prouennoù start ha diazezet mat war an testennoù (siwash evit hor faltazi!...) en deus diskouezet dimp e oa bet diou Vari. O tremen hon eus merzhet dremm ar plac'h vat, Marta, trest gant al labour e reas dimp he c'houz d'an Aotrou diwar-benn e c'hoar, an tu da gompren gwelloc'h penaos e vez sellet gant karantez gant an Aotrou, emzalc'h ar spered arvester. Evit echuiñ hor sellad ouzh merc'hed amzer hon Salver e oa ret sellout ouzh ar Werc'hez. Hi a zo an hini santelañ hag an hini a zo bet an tostañ da galen he Mab d'eo gompren. Diw wech en Aviel e lennomp diwar e fenn "e vire pep tra en he

c'halon", ha se a ziskouez dimp ne oa ket buhez ar Werc'hez evel ma soñjomp ken
alies, ur vuhez sioul hep diaesamant. Gwelout a reomp re ar Werc'hez evel m'he
dije komprenet ha gwelet sklaer e spered hag e buhez he Mab. Nann! met feiz ha
fiziñs he doa ha se a zo ar gentel pennañ a ro dimp ar Werc'hez.

=====
=====

En diavaez eus ar pezh a zo kelennadurez war eoñ an Aviel ez eus
pennwirioneziou a zo da studiañ ganimp hag a zo ivez kuzhet dindañ gomzou an
Aviel. Ie e oa tremet den, ar c'husk-heel war traec'h ar Sao'hara, an

oooooo

Petra eo ar Grouadelezh? Tud da gentañ hag o deus pep unan anezhañ ur c'horf
savet-kaer, ur bam hen soñjal? ur spered a sant, a oar, a gav trou nevez, a ro
sklerijenn. Milionoù tud a zo war an douar. Met n'eus ket nemet tud : plant ha
loened a zo, menez, troniennou, plaenennou, eien, mor, steroù. Ha pep traig
ha pep den a zo bet graet gant ar C'hrouer da ziskouez e splander hag e glod.

Kouvier omp gant ar Skritur Sakr da vennigañ an Aotrou evit kement tra : Oberou
an Aotrou, benniget an Aotrou! kan bet adkemeret diwezhatoc'h gant Sant Fransez
pa savas "Kentig ar Grouadelezh".

Ar bed a oa bet Mrouet disi gant Doue. Dre ma'z eo ar bed "vuhez" eo meu-
leudi, rak Doue a zo ar Vuhez. Dre ma klask an den "bevañ" dre e labour eo ur
veuleudi gwirion da Zoue. Met deraziou uhelec'h a zo er veuleudi-se : ar Wirionez,
ar Gaerder, ar Vadelezh.

Ar Wirionez a zo kompren an traoù evel m'emaint ha komz eus an traoù evel
m'emaint. An traoù evel m'emaint a zo an traoù evel ma'z int gwelset gant Doue
Ar pezh spontusañ er bed a-vremañ eo n'eus gwirionez ebet ken. Ar wirionez a zo
hervez ma tennomp hor mad diouzh ar pezh a soñjomp. Neuze ez a hag e teu ar
wirionez, n'eo ken un dra start. Souezhus eo evelkent soñjal pegen niverus ar
soñjou o deus tremenet er speredou, pegen niverus ar skridoù a zo bet labourer

kement warno gant ar skiantourion? Evit petra? evit diskleridigez ar wirionez. Ha betek fin ar bed e vo kavet gwirionez da zibouestlañ.

Ma n'hellomp ket krouiñ pennwirionezioù - n'hellomp nemet studiañ ar wirionez - e c'hellomp krouiñ un dra all endre dimp : ar Gaerder. Ar Gaerder a zo ei ltenzor an den. Krouiñ kaerder a c'hell an den dre an dilhadoù, ar savadurioù, al livadurioù, ar sonerezh, an dasoù, h.a... met bepred e vo un diverradur eus ar Gerded wirion a zo Doue. A-wechoù e seblant dimp ez eus traoù kaer e vont da goll : bleunioù marellet bras ha souezhus ar c'headoù tomm ha gleb, lec'h na tremen den, ar c'huzh-heol war traezennoù sec'h ar Sac'hara, an evned o nijal a-us da brioù pell an Afrika. Met ar re-se a zo evit Doue, Kaerder Doue en em ziskouez enno hag evitañ e vleunient hag e paront. **Amma**

Un dra a zo avat, ha n'a ket da goll war an douar eo ar vadelezh. Rak an hebl a glask gouzout tra pe dra, an holl a glask bezañ fare pe goant, tamm-pe damm, n'eus ket kalzh o klask bezañ mat hag ar re a glask, ne glaskont ket kalzh. Douster, kurantez evit an dud eo an dever brasañ : ar c'hristen n'en deus enebour ebet. **Erx**

Er bed ez eus traoù all estreget ar Wirionez, ar Gaerder, ar Vadelezh. Krouet e oa bet ar bed disi, met dre hor fazi n'eo ket chomet disi. Ma oa ken brae dija baradoz an douar, petra 've eus baradoz an Neñv? Ma 'z eus peadra er bed-manñ davaganñ studioù an dud desken abaoe an amzerioù kentañ e kavimp peadra - ha muioc'h eget hon peadra - da vaganñ en Doue hon studi(hor c'halon dreist-yoll)da viken. Ma 'eus kement eus taolennoù kaer er bed-manñ pegen bravoc'h ne vo ket da sellout en Doue, ha ma'z eo ken c'hwek evit tud en em gar en em sellout e-pad pell-pell, ha chom a-gevret, pegait all n'helliñp ket chom da arvestiñ ouzh Doue! Met n'emañ ken an den, zoken e baradoz an douar. Siet eo bet ar bed gant ar pec'hed.. Met petra eo ar pec'hed? D'hon daoulagad, n'eo ket kalzh a dra, un tammig dizurzh. Ni n'hellomp ket kompren grevusted ar pec'hed. Met o lavarout "dizurzh", e lavaromp kalzh a dra. Ya, ar pec'hed a zo un dizurzh, dont a ra a-enep an urzh mennet gant Doue ha

eo e grevusted, rak pec'hin a zo mont a-enep mennad an Tad. ~~pezh~~ Pezh a zo
 spontus eo pezh a zo er bed warêlers'h ar pec'hed : an tehoù fall, ar Maro, an
 Ifern. Kement ez eus da ziwall ouzh an tehoù fall m'eo bet distummet alêes ar
 vuhez kristen. Evit kalzh a dud, n'eo nemet un "emziwall" e-lec'h ur "mont war
 raok". Daoust d'ar pec'hed, deomp-ni war-raok, fizius en madelezh Doue hag en e
 c'hras. Arabat dimp bezañ eus an dud-se a dremen o buhez ouzh o sellout pizh
 o c'houstiañs. Ar Vad hon eus d'ober ha gras an Aotrou da vont war raok. Karantez
 hon eus da ziskouez, ha se a zo trec'h ar Xst war ar pec'hed.

d'ober ni kristenion.

Er bed a-vremañ en deus ar C'hristen ul labour da seveniñ. Peseurt labour
 a vo hon hini, ni Kristen ha Breizhad?

Rêt e vo dimp mont d'an dud a zo war hon tro gant kalzh a zouster evel pa
 vijent tud klañ. Rak breinet int bet gant ar gelennadurezh a zo ar gelennadurezh
 a-vremañ. An den a zeu da vezañ muloc'h-mui, mestr war an traoù, war ar bed, met
 "petra 'servij d'an den gonit ar bed ma teuz da goll e ne?". Hag evit gwir, emañ
 e koll e mne, pe kollet en deus e mne dija. Ar vuhez a zo aesoc'h hag an dud
 a zeu da vezañ laosk. Ne zesken ken soñjal, ne zesker ken labourat, an ardivink
 a ra pep tra. Ar speredoù a zo klañv. Ret eo dimp mont d'an dud gant karantez
 evit e ene, met ivez evit o deareoù, evit an deareoù yac'h a zo chomet en o spered
 daoust d'ar gelennadurez faos a zo bet strewet enno. Ret eo mont dezho gant
 kredennoù diazezet start ha sklaer (zoken diwar-benn traoù ar bed-mañ). Arabat
 dimp bezañ feulz, bendaoniñ, tamall. Ret eo mont dous ha mont war-raok.

Peseurt talvoudegezh o deus ar gouelioù trouzus, war dachenn ar relijion?
 (pardonioù hag all)? Mont da douristañ, ne vez ken. Hervez tud'zo axiax e vije
 ret ober trouz evit dedennañ an dud davet ar relijion. Marteze ha e vije gwelloc'h
 nebeutoc'h a dud a ha muloc'h a santelezh. Met neuze, hag e vije tud o tent?
 Kudenn diaes met hon eus da zirouestlañ en hor c'horn bre ar gwellañ ma c'hellomp.

E Breizh e oa gwechall ur sevenadurezh. Ur sevenadurezh pobl e oa. Bremañ

n'eus ken anezhi, ha n'eus hini all ebet ken. An dud desket, pe n'e deus ken a skiant vat, pe ez int muloc'h distag eget biskoazh diouzh ar bobl. Gnom a reomp pell eus ar wir gudenn. Studiañ a reomp traoù ha n'e deus talvoudegezh ebet evit hor pobl. Petra eo studi ar beleg da dostaat euzh buhez ar bobl a zo e hini : pobl a Vreizh? Netra. Hag ar Gristenion? Petra a reont evit kompren gwelloc'h spered ho fobl? Netra. Se a sellont evel en diavaez eus o dlead, eus o stad a gristenion. Se a zo mat evel diduelloù da dud'zo en o zouez hag a zo dedennet gant ar c'houdennoù-se, met evite n'eo ket! Seveniñ ar bobl hon eus d'ober ni kristenion.

Doust hag e ve gallet adsevel ur sevenadurezh e Breizh? Dimp-ni da

bediñ hag e ve sur-mat kaset da benn hol labour ha savetaet Breizh!

an eus proteget deoc'h hag hoc'h eus recevet, an hini ka tale'nit dezhañ hag a re deoc'h ar silvidigezh. *********

eus proteget, rak anez ho pijs degeneret ar feiz er anez. Lavaret an eus deoc'h ar pesh an hoc desket va unan : eo maro ar C'hrist evit hor pesh, horrag ar Skritur Sakr; hag a vez lakast ar bez hag a savas ho'heze d'an troad deiz heve ar Skritur; hag an eus diskouezet da Eñ, ha de c'houde d'an unnek abostol. Etc...

Evit diskouezet eo gwir pesh a lavar a displeg Sant Paul, dre ar euzet pesh a oar ha petra 're testeni. Lavaret a ra : ret eo dero'hel d'ur pesh an eus kelennet deoc'h, n'eo ket eus fa fershe, met eus pesh an Ebaetel. Hag ar pesh an deus kelennet deoc'h eo eo maro ar Iez hag adsevet dic'ho ar re vare, haou dra eta a zo da grediñ enno : a) Maro ar C'hrist, b) e savere'h. Ne displeg Iez dre hir pesh an deus kelennet deoc'h, kennet a ra. Met ni a o'hell komañ ivez an hoc spered pesh an deus kelennet deoc'h. ~~Labret~~ Labret a eus savet ha peurbet a zo lakast adsevel an hoc spered gant ar deontenn. Maro ar Iez a zo e gindig d'an Iez a, e adseveligezh a zo elandir ha degeneret met an Iez a reit k'ho d'e Val. Ho komañ ne a zo e korf ar Iez met adsevel bev, korf deoc'h'net ar Iez a zo mark an euzet pesh. An ofered a lidoù ar mister ne an a bezh. Sant Paul a

PENAOB KLASK EN TESTENNOU AR SULIOU

Kemeromp da skouer eferenn hiziv, hini an Xivet sul.

P

An Abostol a lennomp a zo tennet eus kentañ Lizher Sant Paol d'ar Gorintidi.

Piw a oa neuze tud Korintos? Pegoulz ha perak en deus skrivet Sant Paol al lizher-se? Lakaet omp gant ar goulennou-se da studiañ spisoc'h ar Skritur Sakr. Al lizher-se en deus skrivet Sant Paol p'edo o prezeg en Efesos, a-raok bezañ bet toullbac'het. Korintos a oa ur gêr vras gant kalzh a dud. Lec'hiet e oa en ul lec'h a lakae anezhi da vezañ ul liamm etre pobladoù 'zo. Ur gorzh-mor e oa hag en abeg da se e oa mesk-ha-mesk an dud : tud direiz hag hudur.

Sant Paol a oa deuet eno da brezeg an Aviel, ur pennad mat e oa chomet ganto. Deuet e oa Korintos da vezañ ur greizenn gristen mat. Met yenaet e oa ar feiz hag an dizurzh a oa deust endro. Ha Sant Paol a ro dezho da soñjal adarre er feiz o deus resevet digant an Aotrou Doue : "Kounaat a ran deoc'h, breudeur, an aviel am eus prezeget deoc'h hag hoc'h eus resevet, an hini ma talc'hit dezhañ hag a ro deoc'h ar silvidigezh; Qwelit ha galk dalc'het hoc'h eus dezhañ en doare m'am eus prezeget, rak anez ho pije degemeret ar feiz en aner. Lavaret am eus deoc'h ar pêzh am boa desket va unan : eo maro ar C'hrist evit hor pec'hedoù, hervez ar Skritur Sakr; hag e voe lakaet er bez hag a savas ac'hano d'an trede deiz herve ar Skritur; hag en em ziskouezas da Bêr, ha da c'houde d'an unnek abostol. H;a...

Evit diskouez eo gwir pezh a lavar e tispleg Sant Paol, dre ar munut pezh a oar ha petra 'zo testeni. Lavaret a ra : ret eo derc'hel d'ar pezh am eus kelennet deoc'h, n'eo ket eus fa ferzh-me, met eus perzh an Ebestel. Hag ar pezh en deus kelennet dezho eo eo maro ar Xst hag adsavet diouzh ar re varo. Daou dra eta a zo da grediñ enno : a) Maro ar C'hrist, b) e zasorc'h. Ne zispleg ket dre hir pezh en deus kelennet dezho, konaat a ra. Met ni a c'hell konaat ivez en hor spered pezh en deus kelennet dezho. ~~Lister a~~ ^{Emglev} nevez ha peurbadus a zo lakaet adarre en hon soñj gant an destenn. Maro ar Xst a zo e ginnig d'an Tad a, e adsavidigezh a zo sinadur ha degemer mat an Tad o reiñ klod d'e Vab. Ha kement se a zo e korf ar Xst bet adsavet bev. Korf dasorc'het ar Xst a zo merk an emglev nevez. En eferenn e lidomp ar mister se en e bezh. Sant Paol a

bouez war zasorc'h Hon Salver. Sakudenn ar Xst dasorc'het a oa en o fenn bev-kaer. Ne oa ket evel er Grenn-Amzer skeudenn ar Groaz a oa ar c'hreñvañ, hag ar gwir a oa ganto : gonezet eo an trec'h war ar Maro, war an ifern, war ar pec'hed. Pennad kentelius evit kristenion a-vremañ: Pet anezho a sell ouzh ar Xst evel maro: E-barzh pennadoù ar Sul goude ar Pantekost ez eus un diverradur da lakaat an dud da soñjal en traoù bet klevet : "Evel m'am eus lavaret deoc'h..". Dimp-ni da hiraat war an traoù ha da brederiañ warno. "Resevet hoc'h eus an aviel.." Ar pezh a zo ret eo derc'hel. N'eo ket resev hepken. A-hend-all eo en aner. Evelkent darn a zistro d'o soñjoù faos, dezno da soñjal en traoù se a roan da gon deoch.

Hevelep kentel a gavimp gant an aviel. Hen studiomp evel an Abostol, en e ster kentañ da gentañ. An destenn a zo tennet eus St Mark. Daoust hag e vez lennet alies testenn St Mark d'ar suliou? Nann; Sant Maze eo an hini a vez lennet peurvuiañ rak en a zo hiroc'h, hag aesoc'h marteze da dennañ kentelioù dioutañ. Sant Lukaz ha Sant Mark a zo berroc'h. Sant Yann a zo uheloc'h. Neuze an Iliz hon laka d'ar sul da lenn Sant Maze kentoc'h eget ar re all.

Petra 'rae ar Xst? Edo o vont eus Sidon dre an DeKKêr. Ma sellomp ouzh ur gartenn e wellimp e rae ar Xst un distro evit mont da vro Galilea. Hag aze e verzomp emañ Hon Salver o 'n em guzhat ouzh e enebourion. Dwezhataoc'h e lavaro d'an den mut pareet : "Na lavarit da zen". Ur gentel a zo aze : ober a ra gant tuiou douarel, ha ni a dle ober, da gentañ, gant troioù naturel hep gortoz ur burzhud digant Doue evit kemer penn an hent. Lenn a reomp e "astennas e zorn". Se a oa sin ar paredigezh. Gwelomp e vez adkemeret ar sin-se gant an Iliz er sakramant

Ha bremañ studimp an eil ster : ar ster spereded. Perak eo bet kemeret gant an Iliz, ar pennad-se?

Da gentañ e kavomp soñj eus ar Vadeziant. Hevelep jestroù ha komzoù. Ur liamm a zo etre an Abostol hag an Aviel, pep pennad o konaat dimp hor Badeziant. Perak e laka Hon Salver e vizied e skouarn an den mut ha bouzar : dre m'eo ar Spered dorn Doue. Dre nerzh ar Spered eo divouzaret an den. Dwiwar ar wirionez gwatañ a c'hell bremañ klevout en em laka da veulin Doue. Mut e oa dre na gleve ket

Bremañ divouzañ gant ar Spered e kan meuleudi d'Hon Salver. A. Feiz lakaet anezhañ enomp dre nerzh ar Spered Santel hon pare hag hon laka da veuliñ. Gant ar Vadeziant e teu dimp feiz en Aotrou Jezuz-Krist.

Daoust hag o deus dalc'het Korintddi d'ar pezh o doa klevet gant Sant Paol ha ni, daoust hag hon eus dalc'het d'ar Feiz hon eus resevet, daoust hag hon eus kendalc'het da veuliñ Doue, daoust ha n'omp ket bet bouzañ gant hor santerez? ha mut diwar se? Dimp neuze da c'houlenn ar pare digant ar Spered da vevañ adarre a er feiz da veuliñ an Aotrou Doue.

An testennoù all a vo aesoc'h dimp da gompren bremañ goude bezañ displeget an abostol hag an aviz.

Kan-digor - Bremañ an Iliz en disesamant. Trubuilhet eo ar Gristenion, met Doue en a zo en e lec'h santel, a zo mestr an degouezioù. "An Hini a zegemer en e di ar re a zo o spered a-unan". Ma 'z eus karantez e vo klevet hon pedenn gant Doue. Disamet e vimp. Ma 'z omp unanet "e roio galloud ha nerzh (speredel) d'e bobl", da drec'hiñ war hon enebourion.

Er kenbedenn en em sant an Iliz karget a bec'hed. E vugale, n'e deus ket dalc'het da feiz o vadeziant. Koulskoude en em dro o c'houlenn trugarez rak " bras eo e vadelezh". En tu hont eus ar pezh a c'houlennomp, c'hwi a oar pep tra hon eus ezhomm hag a zo mat evidomp. Ur bedenn bras a fiziañs hag a c'houlenn pardon eo kenbedenn hiziv. Miromp soñj penaos ez eus fiziañs e pedenn an Iliz ha greomp evelti en hor pedenn a galon.

Er gradual hag en allelouia e kavomp adarre an hevelep soñjoù. Ne skuizh ket an Iliz o lavrout e fiziañs e-keñver an Aotrou. Trubuilheù 'zo met gras Doue a zeuio : "Guzhoc'h, va Doue, am eus kriet, va Doue, nam chomit ket sioul, n'am dilezit ket." Pediañ a ra evel ma vije roet digant an traou goulennet rak ne laka ket en arvar madelezh ~~ha~~ trugarez an Aotrou.

Pedenn war ziskouez ar prof : "Sellit gant madelezh, ni ho ped Aotrou, ouzh ar re a zo ho servijerion evit ma vo degemeret ganeoc'h (n'eo ket resev : resev ne ziskouez ket asant an hini en deus bet ur prof, met degemer a ziskouez eo bet

plijet gantañ) hon donezonoù, ma vint goude se, ur skoazell d'hon sempladurezh".

Kinniget hon eus ar bara hag ar gwir, rak dleout a reomp kinnig evit diskouez an emglev. Degemeret e vo gant an Tad rak e Vabxaxan hini eo a ginnigimp dezhañ goude ar sakridigezh. Grasoù a zikenno warnomp dre ar bara hag ar gwir, hon bo kinniget. Aze eo mister an Oferenn penn-da-benn a zo lakaet en hor soñj. Tebi lodenn a zo en oferenn : ar ginnig, ar Sakridigezh hag ar Gomunion, lid an emglev nevez ha peurbadus! Ma n'hon eus ket kinniget n'omp ket e ~~stava~~ da resev. Ni a zo d'an oferenn hep tennañ gonit eus ar pezh a zo dindañ hon daoulagad.

Ar Gomunion a seblant bezañ distag eus soñjoù an XI vet sul. Ur bedenn eo evit an eost. Marteze e oa an amzer da gonaat d'an dud e oa dleet reiñ da Zoue eus o frouez kentañ, rak testant a rae amzer kest an ed. Kinnigomp da Zoue hor frouez kentañ, n'eo ket an dilez. Ma talc'h kristanion da reiñ da Zoue eus ho frouez kentañ (er ster speredel) e tenuio dezho santelez, o solieroù a vo leun a ed hagxz o gwaskelloù leun a win. Mar ne rofomp ket, ne resevimp ket.

Ar pedenn goude ar Gomunion a choulenn ma vimp kennerzhet gant ar Sakramant hon eus resevet : Ra santimp, Aotrou, ni ho ped, skoazell d'hor c'horf ha d'hor spered gant ar sakramant resevet ganimp, evit ma vo salvet, yac'haet an eil hag egile ha ra dizhimp klod ha leunder dre ar remed doueel-mañ. Gwelomp e c'houlenn an Iliz kement evit ar c'horf hag evit an ene. N'omp ket Aeled. Dleout a reomp bezañ kristenion e pep tra ar c'horf : o labourat, o tiskuizh, o tebrin, oc'h evañ, o kouzket, h.a.. Gant ar c'hras roet dimp er sakramant e kavimp un erez eus ar c'hloar da zont "dre ar remed doueel-mañ, ma tizhimp klod ha leunder".

Bremañ, peuseurt lec'h en deus an Xvet sul e-touez ar sulioù all? Ar abaoe an navet sul e welomp dreist-holl pec'hedoù an Iliz ha pec'hedoù ar gristenion, Yenaet en o feiz hag en abeg da se ez eus diaesterioù. Seblantout a ra dimpa e komz dimp an Iliz er sulioù-mañ eus pec'hedoù ar re a zo e penn. Prezeg a reer traoù goull, ne brezeger ken ar feiz. Ma ne ro ket an Urzaz d'an dud, magadurezh ar feiz, ne vo ken digor o diwekouarn ha ne voutint ken Doue. Ret eo dimp neuze goulenn sklerijenn ar Spered d'hon divouzara ha diwar se d'hon

lakaat da veulin Doue

oooo

Gwelout a rit n'eo ket o pismigan diwar-benn ar ster kentañ e c'heller dont a-benn da gavout hagadutezh fonnus e testennoù al Lidervez. Gallout a reomp lenn anezho gant un tamm spered barzhoniell ha gwelout dindañ dorn ar spered a zo eklerijenn, diskoulm d'hor spered-ni da veulin an Aotrou.

==::==::==::==

1) petra vez kavet er Skrifur ha diwar-benn ar brestel ha diwar-benn
se gouzout :

2) Hag a p'hell bevañ relik brezeliek 'zo.

3) petra 'vez gouzout kenadur diop eus ar Hilt ha petra 'gouzout eus.

1) Petra 'vez kavet

Ma gavomp ket klask a draoù er brezel diwar-benn ar brezel-se atre rak ma
kavomp ma salver a gomp diwar-benn ar brezel-se avel ar jed a feller ket
a-rop e brezel a ve atre er hat ha er hat, ar maad hag ar vero e. ha.

Er brezel-se a kenadur diop un dra hevel : ar Gantat. Er spered a lavar diop
"Hiniig ar jed all" n'eo ket da lavaromp a tinfemp pap gwec'k hiniig ar jed all.
Ma dretadur eus ar brezel-hont klask a vije a-rop. Ma er hat er hat
kavomp ar vererik ar-rop eus ar Tampi. A-rop e vo rei diop bezañ ket
e vererik bezañ ket. A-rop all a vo rei bezañ rust. Hat e g'eo forzh
arvoud, pe e vije ar brezel-gant pap ar spered, er vo ar-rop.

Ar pezh a diop sellout eo kenadur-hont :

a) gent an-rop.

b) ha dretadur diwar-benn.

Ma vo e c'heller klaskont rei a'eo ket a-rop ma vererik a-rop er
hat dretadur a ve diop ket klaskont a-rop. Ma dretadur er hat er hat, ma
gavomp pezh a diop er hat. Gallout a reomp kavomp a-rop er hat.

AR BREZEL

==:==:

Luziet a-walc'h eo bet hon enklask war gudenn ar brezel. Evelkent, setu amañ ar pennsoñjoù a zo bet hejet dihejet ganimp e er c'helc'hioù.

Deust hag ez eo ret ar brezel er bed? - Ar brezel n'eo ket un dra ret er bed, met deust eo er bed en abeg d'ar pec'hed evel kastiz evit an dud. Hag en doare-se e c'hellomp lavarout eo ret. Un dra a zo : brezel 'zo er bed. Etre den ha den, etre broioù, enep ar gouarnamant. Dimp-ni kristenion da studiañ neuze er rannadur-se :

1) petra vez kavet er Skritur Sakr diwar benn ar brezel, ha diwar-se gouzout :

2) Hag e c'hell bezân reizh brezelioù 'zo.

3) petra 'vez gourc'hemennet dimp gant an Iliz ha petra 'dleomp ober.

A Etre den ha den

Ne gavomp ket kalzh a draoù en Aviel diwar-benn ar brezel-se etre den ha den. Met hon Salver a gomz diwar benn ar brezel-se evel ur fed n'heller ket mont a-enep : "brezel a vo etre an tad hag ar mab, ar wamm hag ar verc'h, h.a.." Er brezel-se e kemenn dimp un dra hepken : ar Garantez. Er ster-se e lavar dimp "kinnig ar jod all". N'eo ket da lavarout e tlefemp pep gwech kinnig ar jod all. Un dirouestl aes-tre evit hon laoskentezh e vije a-wechoù. Eñ ar Xst en deus kaset ar werzierion er-maez eus an Templ. A-wechoù e vo ret dimp bezañ mat zoken e seblantout bezañ sot. Gwechoù all e vo ret bezañ rust. Met e n'eo forzh peseurt darvoud, pe e vije ar skourjez ganimp pe ar sikour, ra vo dre garantez.

Ar pezh a dleomp sellout eo kement-mañ :

a) gonit an nesañ,

b) hon santelezh diabarzh.

Ha se a c'houlenn kalonegezh rak n'eo ket diskargañ hon taerded a-enep an dud drouk a zo d'ober met gwellaat anezho. Ha diaes-tre eo d'en em zibab, evit gouzout petra e gwellaio ar muiañ. Gallout a reomp kemer da reolenn eo ar pezh

a c'houlenn ar muiañ a galonegezh (n'eo ket a nerzh diavaez, nag a drouz) a zo an hini a vez goulennet diganimp. Sellomp ouzh profed an Testamant Kozh. Dleet eo bet dezho mont a-enep rouaned ha tud o amzer evit an Aotrou. Ha maro int evit se.

Pep tro eo ret en em c'houlenn hag ez eo efedus e-keñver ar relijion pezh a reomp ha petra 'ziskouezo d'an den diabarzh ar relijion.

Un diforc'h a zo eta d'ober etre an den evel den, hag an den renet gant ur gelennadurezh. Ret eo dimp toullañ darempred gant an dud ha bezañ karantezus war dachenn an ober, met chom start war dachenn ar wirionez.

E n'eus forzh peseurt darvoud eta, bezañ karantezus ...

B. Etre bro ha bro

En Aviel, n'eus nemet ur fed : distruj Jeruzalem diouganet gant hon Salver. Hon Salver ne lavar ket hag ez eo a-enep ar brezel pe nann. Met evel m'hon eus gwelet : ar brezel a zo er bed. Hag ar brezel a zo ur c'hastiz.

Gwelout a reomp en Testamant Kozh, Doue o kourc'hemenn d'e bobl ober brezel evit mirout e Rouantelez. Diwar se e lavaromp ez eus abegoù a c'hell lakaat ar brezel da vezañ reizh.

Diforc'h a zo d'ober etre ar brezel argadiñ hag ar brezel emzifenn. Ar brezel argadiñ a zo direizh. Ar brezel emzifenn a c'hell bezañ direizh. A-wechoù ar brezel argadiñ a zo evit gwir ur brezel emzifenn, rak ar gwellañ tu d'en em zifenn eo argadiñ. Bêx Da skouer, ma 'z eer er brezel evit difenn gwirioù ur pobl all eo reizh ar brezel argadiñ se. Eveljust ez eus da sellout ouzh an traoù-se war dachenn an desenn. En gwirionez n'eus ket pobloù o vont d'ar brezel evit an abegoù-se: un digarez eo evito da argadiñ. Er c'hontrol, brezelioù emzifenn a zo ha n'int ket reizh. Da skouer ez eus tachennadoù douar hep tud ha brezelioù en abeg da ga se gant ar pobloù o deus tud hep douar.

Meur a abegoù reizh a c'hell bezañ d'ar brezel :

a) evit mirout madoù danvezel, evit abegoù a arboellerezh (pa'z eus re

a draoù pe re a dud en ur vro, ezhomm eus traoù ret evit bevañ
 b) evit mirout madoù speredel. Gwirioù a zo da zifenn, da virout. Evelkent kalzh
 a dud a ra eus ar brezel an da da zifenn er-maez anezho e-unan : "Le Mouvement
 Breton me permettra da me réaliser" a lavare ur paotr. Se n'eo ket un abeg
 d'ober ar brezel. Ne reer ket ar brezel evitañ e-un met evit ur gevredigezh.
 N'eo ket graet ar brezel evit ober tud-veur.

k) Evit mirout madoù ar relijion, da skouer ar kroaziadegoù. Reizh e oa ar
 brezel se ma ne oa ket ken reizh all pezh a rae ar vrezelourion.

Lavaromp eta;

- 1) e ck'hell brezelioù bezañ reizh evit mirout pe c'honit madoù 'zo
- 2) ne dleer ket evelkent imp ober brezel mar degas brasoc'h droug eget an hini
 a c'houzañver. Eveljust eo diaes gouzout en a-raok. Koulskoude madoù speredel
 da virout a zo brasoc'h eget koll an danvez.
- 3) Ne dleer ket implijout ar brezel nemet pa n'heller ket ober gant tuioù all,
 didrastusoc'h.
- 4) Ne dleer ket implijout troioù drastus en tu-hont d'ar ret.

Ha ni, petra 'dleomp ober en darvoudoù-se? Klask ar peoc'h kenetrezoimp. Hon
 Salver a zo adunvaner ar bed ha kent na vo ket anavezet evelse ne vo ket peoc'h
 etre ar vroioù. Dimp-ni eta da glask lakaat ar Spered peoc'hus etre an dud ar
 muiañ ma c'hellomp.

K. An Ensaverzh a-enep ar Gouarnamant

Daoust hag e c'hellomp evel kristenion en em sevel a-enep ar Gouarnamant?
 Nebut a dra diwar-benn ar gudenn-se en Aviel. Evelkent ar pezh a respont Hon
 Salver d'ar re a oa deuet d'e c'houlennata diwar-benn an tachoù da baeñ da
 Gaesar ~~xxxxxxxxxxxx~~ a gelenn dimp un dra bennak : "Rentit da Gaesar pezh'
 zo da Gaesar". "Pezh 'zo da Gaesar" a zo hervez barnadenn pep unan. Ma kavit eo
 reizh renerezh Kezar war ho prox rentit dezhañ hervez a soñjit, ma ne gavit ket
 eo reizh, arbennit outañ.

En abeg da betra e tleomp sentiñ ouzh ar re a zo e penn? Ar respont a zo e lizher Sant Paol d'ar Romaned, pa kemenn dimp sentiñ ouzh ar re a zo e penn dre m'int bet lakaet gant Doue da virout an urzh. Mar ne viront ket an urzh daoust hag ez int eus Doue? N'hellomp ket kemer testenn Sant Paol evit lavarout e tleomp gouzav pep tra hep rannañ grâk. Ha petra 'zo bet lavaret dimp gant ar Babed? N'o deus ket lavaret traoù resis. N'eo ket dezho da ren an urzh douarel. D'ar gristenion da cazañ ar peoc'h er stad, se 'zo o labour. Un dra a zo bet skrivet gant hon Tad Santel ar Pab, Pius Unnek, en e lizher da Eskibion Bro-Meksiko : "Digaset hoc'h eus da soñj meur a wech d'o mibien eo erbedet ar da gentañ gant an Iliz ar peoc'h hag an urzh, zoken diwarb bouez sakrifisoù ponner, hag e kondaon pep ensaverezh ha pep sturmadeg a-enep ar galloudoù diazezet. Ahendall, diskleriet hoc'h eus ne weler ket penaos ma c'hoarvez gant ar galloudoù diazezet dizarbenn ar reizhder hag ar wirionez betek distrujañ diazezet zadoù ar vestroniezh o-unan, e c'hellfed kondaoniñ neuze ar genvroiz en em unvanfe evit difenn o broad hag en em zifenn o-unan gant doareoù ober reizhek ha kenvuzuliet a-enep ar re a implij galloud ar Stad evit tennañ ar vro d'he rivin".

War an destenn-se e c'hellomp lavarout : mar deo ar Stad mat a-walc'h, greomp gentañ, zoken gant sakrifisoù ponner. Met ma c'hoarvez gant ar galloudoù mont a-enep ar reizhder gwirionn, n'en deus ket ar Stad-se ar gwir da c'houarn. N'eo ken diazezet gant Doue.

E peseurt degouezhioù e c'hell bezañ direizh ar Gouarnamant? Ar respont a zo diazezet war destenn Sant Paol : mestroniezh ar Stad a zo evit mad an holl. Pa n'eus nemet ur strollad a gav e vad, n'eo ket reizh. Mar n'emañ ar re a zo e penn nemet evit ren war ar re all, n'eo nemet tiranterezh. Ar stad a zo evit difenn gwirioù an holl. Al lodenn vrasañ a zo evit difenn al lodenn vihanañ.

Met ne diller ket war abegoù gwan en em sevel a-enep (sakrifisoù ponner). Ma savomp a-enep n'eo ket evit ar blijadur d'en em sevel met evit diazezañ ur stad gwelloc'h. An ensaverezh na vo ket klasket evitañ e-un. Ma tlefe degas

muioe'h a zroug e vije gwelloc'h ha ret chom sioul. Ret eo pouezañ a-raok mont.

Stourm oush lezennoù 'zo a zo un dra all. Pa ne vez ket reizh al lezenn e c'heller mont a-enep. Ha n'eo ket hepken aotreet da vont a-enep, met ranket eo dimp mont. (Da skouer, al lezennoù a-enep ar skol gristen). Gwirioù an Iliz a zo da zifenn a-enep al lezennoù (Sant Erwan ha Filip ar C'haer).

Gwelout a reomp eta n'eo ket skeiñ diwar skañv a zo d'ober. Gwechoù e vo mat dimp gouzañv, gwechoù all e vo ret chom hep gouzañv. Dimp-ni d'en em zihab. Ar pezh a vez goulennet diganimp e'n 'eus forzh peseurt darvoud ee klask. N'eo ket ober berzh a dleomp met kaout nec'hed ha naon eus ar justis..

====

PENAOB LENN AR BIBL

(Prezegenn ar Aotrou Loeiz ar Floc'h)

Daoust hag e vez lennet bremañ ar Bibl gant ar Cristenion ? N'en ken. Ar gristenion wellañ a anavez an Aviel, Oberon an Ebestel. Ar veleion a anav mat a-walc'h al Lihiri, bommoñ a vez lennet ganto er Bibl; na gompomp ket avat eus an Diskuliadur.

N'ouzomp ken lenn ar Skritur Sakr. Gwechall er manatioñ e oa ar Bibl al lennadenn bennañ. Diwezhatoc'h hon eus gwelet al leaned o plediñ kentoc'h gant Imitasion Jezuz Krist ha levrioñ all, hag o tilezel studi ar Skritur Sakr. Gwechall ar bobl ivez a veze kenteli et war ar Bibl. Da noz e oa displeget dezho. Gwelit en Oberon Tadoñ an Iliz ar prezegenoñ graet ganto d'an dud diwar-benn ar Bibl. Buhez ar gristenion gentañ a oa diazezet start war gentelioñ ar Skritur. Er Grenn-Amzer eo e weler an dud o vont diwar ar Bibl. Verzout a reer se en arz relijiel ha bremañ hon pobloñ-ni ne gompren ken, n'anavez ken ar Skritur Sakr.

Met perak eo bet dilezet ar Skritur Sakr ? A-wechoñ e lavarer eo an abeg d'ar Brotestantiezh. Ne gav ket din. Mar deo bet aliet lenn ar Bibl gant ar Brotestanted eo end-eeun dre ma oa bet dilezet dija gant kristenion o amzer. War-dro an XIIIvet kantved e kaver ar gwiziennoc'h eus ar mank-se. An dud, adalek neuze n'o deus ken klasket er Bibl nemet ar ster kentañ (sens littéral) ha diwar-se o deus kavet an testennoñ-se pe didalvez, pe diaes.

Gwelomp eta testoc'h kudenn sterioñ ar Bibl.

Peseurt sterioñ a zo er Skritur Sakr ?

Ar re gozh a wele daou ster :

- a) ar ster kentañ, anvet e'haazh lizherennel (littéral)
- b) un eil ster : ar ster speredel.

Petra eo ar sterioñ se ?

Ar ster kentañ eo an hini a zo bet mennet gant ar skrivagner sakr pa skrive, ar ster a welomp da gentañ all pa lennomp.

Er ster kentañ-se, e c'hellomp c'hoazh diforc'hañ daou ster : ar ster eeun (istorek) hag ar ster barzhoniell (parabolennoc'h). Ar ster eeun eo an hini na tisklerier an traoñ evel n'emaint, didro. Da skouer: daou e oant. Ster barzhoniell a zo pa glasket diskleriañ un dra bennak n'eo ken war-eeun, met dindan skeudennoñ : da skouer "pa lavar H. Salver : Ne vo roet deoc'h nemet sin Yona ". Petra eo sin Yona ?

A-wechoñ en em gav war un dro ster eeun ha ster barzhoniell, da skouer pa lavar dimp St Yann o komz diwar-benn Judaz : "Noz e oa anezhi", e komz dimp en daou ster : noz e oa er-maez en gwirionez ha noz en kalon Judaz.

Pegoulz ul levr a zo da gemer en ur ster eun pe en ur ster barzhoniell ? Diaes eo barn. An aliesañ, ar Brofeted a zo da lenn er ster barzhoniell. Evit ar re all, n'hon eus nemet mont diouzh komzoù ar re o deus studiet pizh ar c'hudennoù-se. Mont diwar geennadurezh an Iliz. Studiet ez eus bet kalz er c'hentved diwezhañ da adlakaat an testennoù en o reizh, da varn en traoù e-keñver an Istor. Marteze hon eus sellet re e-pad pell levrioù barzhoniell awalc'h evel ouzh levrioù istorek, rik. Rak etre ar ster istorek da vat hag ar ster barzhoniell hepken, ez eus derezioù c'hoazh. Da skouer, en istor Noe e komzer eus ramzed o devoa aloubet ar vro. Diaes eo gouzout hag e ve aze an traoù da gemer en ur ster istorek resis. Pez a zo sklaer avat eo e oa tud fallakr ar re a veve endro da Noe. Tud'zo o deus lavaret e oa ur vojenn istor al liñvadenn veur. Furchadeg a zo bet graet e Mesopotamia. Kavet eo bet roudennoù eus al liñvadenn. Koulskoude o vezañ n'eo bet skrivet danevell ar Bibl pell goude an darvoudoù, ez eus bet mesket enni un tamm faltazi. Moarvat n'eo ket an douar a-bezh a zo bet goloet gant an dour, met Mesopotamia hepken, ~~xxxxxxx~~ ha n'eo ket gant dourioù eus an eabl hepken, met ivez dourioù deuet eus ar mor. An destenn sellet a-dost a lavar se kentoc'h. Kavet hon eus e oa an istorioù-se sotonioù dre n'hon eus kredet ne c'helle ket darvoudoù istorek bezañ kontet dimp gant un tamm barzhoniezh. Moizez p'en deus skrivet an traoù-se, en deus danevellet anezho evel m'en devo o c'hlevet.

Diwar-benn ar ster speredel e ouzomp eo bet skrivet : al lizherenn a lazhañ met ar spered a zo magadurezh. Met daoust hag ez eus ur ster speredel e gwirionez ? Evit bezañ ur ster eus ar skrivet, e tle da vihanañ bezañ bet mennet gant Doue, pa n'eo ket bet meñzet gant ar skrivagner sakr. Ar Skritur-sakr hec'h-unan a ro dimp da c'houzout ez eus ur ster speredel. Implijet e vez an eil ster en Testamant Nevez gant hon Salver e-unan, o komz diwar an Templ: "distrujit an Templ-mañ hag eo'n adsevel a rin a-benn tri devezh". Se a ro dimp da c'houzout ne oa Templ mein an Testamant Kozh nemet skeudenn e keñver e Gorf-Eñ. An Testamant kozh e-unan a zo penn da benn skeudenn an Englev nevez. Gwelomp petra 'skriv Sant Paol diwar-benn Agar ha Sara, da skouer.

Ar skrivagnerion sakr a manevelle istor o foblad, ne ouient ket e oaht o skeudenniñ an arak buhez Hon Salver pe o taolennañ buhez an ene; met n'eus nemet klevout Hon Salver o komz ouzh Ebestel Emmaüs hag o tisplegañ dezho e oa bet lavaret traoù diwar e benn adalek Moizez, evit bezañ asur ez eus en gwirionez un eil ster speredel er Skritur Sakr.

Pa gomze Moizez diwar-benn an Oan-Pask, ne dlefe ket vezañ torret eskern dezhañ, ne ouie ket moarvat e oa o tiouganpasion hor Salver Met Sant Yann eñ a ouie talvoudgezh speredel ar gomze-se p'en deus lavaret: "Skrivet e oa: ne vo ket torret eskern dezhañ". Dleout a raomp eta klask an eil ster speredel magus-kenañ evit hon ene. Da skouer e welimp en buhez Moizez: buhez an ene o klask arvesterez Doue; arc'h Noe a vo dimp skeudenn an Iliz; al liñvadenn veur skeudenn fin an anzerioù, ne vo nemet ar re a vo en arc'h a vo salvet; Jeruzalem a vo dimp skeudenn an Iliz, skeudenn ar Werc'hez, skeudenn an ene kristen.

P'he deus kanet ar Werc'hez ar Magnifikat ne gane nemet eviti. Ha peseurt ster ledan a gavomp-ni er gomzoù-se evit an Iliz, evit hon ene .

Daoust ha e tleomp, hag e c'hellomp klask an eil ster ? Ya, gant skoazell ar pezh a zo bet lavaret, an Iliz .

Hag an Testament Nevez, e-unan, ^{Paul} daoust hag ez eus un eil ster spe- redel ? Ya, da skouer, den dall Jeriko a zo skeudenn an den dallet gant ar pec'hed. Gant ar Feiz, ar Vadeziant e vez digoret daoulagad an den. Bag St Pêr a zo skeudenn an Iliz war vorioù ar bed. ~~Eviljust~~ Eviljust, ne dleomp ket ijinañ n'eus forzh petra met lennomp doktored gozh : Sant Resten, sant Atanas, hag e kavimp magadurezh.

Evit lakaat da dalvezout an holl draoù-se e vije ret reiñ d'ar gristenion un droidigezh mat eus ar Bibl, notennet awalc'h. Da gentañ, studian an Testament Nevez gant ur spered ledan awalc'h (levrioù Dom Delatte, an Tad Prat a zo mat evit an Aviel- levr an Ao. Chaloni Osty evit lizhiri St Paol). Evit lenn an Testament Kozh, lezit a goste pezh na lavar mann ebet deoc'h pe na gomprenit ket. Chomit gant ar pezh en deus steket ouzh hoc'h ene. Ar Spered a roio deoc'h grasoù da intent pezh 'zo dindan. Na bouezit ket re war ar ster kentañ. Da skouer el levr Jonas, daoust hag ez eus da gompren eo bet lonket Jona gant ur valum ? Nann. Ar valum-se a zo ur skeudenn varzhoniell eus ~~pezh~~ ar mor. Netra ken. Ar pezh a zo da virout eo ar gentel : an Ao. Doue a zo trugarezus ouzh ar re a zistro dezhañ a galon vat. Lakaat a ra an dud da vont e-lec'h ma kar

Diaesoc'h eo lenn ar Brofeted. Levr Job a gentel dimp eo Doue a zo ar Mestr war pep tra er bed. Doue eo ar Mestr daoust na gomprenit ket. Levr Roud a zo ur vammenn fresk a varzhoniezh ha leun a gentel- lioù evit hon buhez-ene. Abrac'ham eñ n'eo ket bepred ur sant ~~pezh~~ ar pezh a zo d'ober eo kaout feiz eveltañ; kaout fiziañs en Aotroù daoust da bep tr a. Ha Yakob ! al louarn kozh, mat e reizhder eo dere'hel start d'an Aotroù f.

Deomp 'ta gant sec'hed da vammennañ puilh ar Skritur Sakr ha pep tro hon bo hor gwalc'h e tizoleiñ kentelioù, nevez .

AR BREZEL (Kelo'hioù-Studi)

Luiziet awalc'h eo bet hon enklask war gudem ar brezel. Evalkent, setu amañ ar pennsonjoù a zo bet heñtet-dikejet ganimp er C'helo'hioù.

Daoust hag ez eo ret ar brezel er bed ? - Ar brezel n'eo ket un dra ret, met deuet eo ar bed en abeg d'ar pec'hed evel kastiz evit an dud. Hag en doare-se e c'hellomp lavarout eo ret. Un dra a zo ; brezel 'zo er bed. Etre den & den, dre bzoù, enep ar gouarnamant. Dimp-ni kristenion da studiañ neuze hervez ar rannur-se :

- 1) petra 'vez kavet er Skritur Sakr diwar-benn ar brezel, & diwar se gouzout :
- 2) Hag e c'hell bezañ reizh brezelioù 'zo.
- 3) petra 'vez gourc'hemennet dimp gant an Iliz ha petra 'dleomp ober .

A) Etre den ha den

Ne gavomp ket kalz a draoù en Aviel diwar-benn ar brezel-se etre den & den. Met hon Salver a gomz diwar benn ar brezel-se evel ur fed n'heller ket tremen hepdan : "brezel a vo etre an tad & ar mab, ar vaun & ar verc'h, h.a. " Er brezel-se e kemenn dimp un dra hepken : ar garantez/ Et ster-se e lavar dimp " kinnig ar jod all" / N'eo ket da lavarout e tleomp pep gwech kinnig ar jod all. Un dirouestl aes-tre evit hol laoskentez e c'hellfe se bezañ. Met en degouezhioù 'zo e tleomp enebiañ. En, ar Xt, en deus kaset ar werzherion emaez eus an Templ. A-wechoù e vo ret dimp bezañ mat, zoken o seblantout bezañ sod. Gwechoù all e vo ret bezañ rust. Met e n'eus forzh peseurt darvoud, pe e vije ar skourjez ganimp pe ar sikour, ra vo dre garantez .

Ar pezh a dleomp sellout outañ eo kement-mañ :

- a) genit an nesañ .
- b) hon santelezh diabarzh.

da lavarout eo ledanidigezh Rouantelezh Doue, ennep & er re all.

Ha se a c'houlenn kalonegezh rak n'eo ket diskargañ hon taerded a-enep an dud drouk a zo d'ober, met gwellaat anezho. Ha dies-tre eo en em zibab, evit gouzout petra o gwellaio ar muiañ. Gallout a reomp kemer da reolenn eo ar pezh a c'houlenn ar muiañ a galonegezh (n'eo ket a nerzh diavaez, nag a drouz) a zo an hini a vez goulennet diganimp. Sellomp ouzh Profeded an Iestamant Kozh. Dleet eo bet dezho mont a-enep rouaned ha tud o anzer, evit an Aotrou. Ha maro int evit se .

Pep tro eo ret en em c'houlenn hag ez eo efedus e-keñver ar relijion pezh a reomp & petra 'ziskouezo d'an den kened diabarzh ar relijion.

Un diforc'h a zo ivez d'ober etre an den evel personelezh, hag an den evel gonezet gant ur gelenadurezh. Bez 'e c'hellomp toullañ darempred & bezañ karantezus war dachenn an ober gant tud & a zo faos o menegoù, dre m'o deus un tu a lealded, a vadelezh, en o personelezh. Met chom start & divrall war dachenn ar wirionez.

E n'eus forzh peseurt darvoud eta, bezañ karantezus

B) Etre bro & bro.

En Aviel, n'eus nemet ur fed : distruj Jeruzalem diouganet gant H. Salver. H. Salver ne lavar ket hag e ve a-enep ar brezel pe namn. Met evel m'hon eus gwelet, diskleriañ a ra : ar brezel a zo er bed. Hag ar brezel a zo ur c'hastiz.

Gwelout a reomp en Testamant kozh, Doue o'hourc'hemenn d'e bobl ~~mar~~ ober brezel evit mirout e Rouantelezh. Diwar-se e lavaromp ez eus abegoù a c'hell lakaat ar brezel da vezañ reizh.

D forc'h a zo d'ober etre ar brezel argadiñ hag ar brezel emzifenn. Lavarout a reomp peurliesañ : direizh eo ar brezel argadiñ ; reizh eo ar brezel emzifenn. Met diaesoc'h eo an traek en gwirionez, rak ar brezel argadiñ a c'hell bezañ ur gwir brezel emzifenn ; ar gwellañ tu d'en em zifenn o vezañ argadiñ. Da skouer, maz eer er brezel evit difenn gwirioù ur bobl all eo reizh ar brezel argadiñ-se. Er c'hontrol, brezelioù emzifenn a zo ha n'int ket reizh. Da skouer, broioù a c'hell kacout tachenandoù douar didud ha brezeliañ da zifenn an douaroù-se a-enep pobloù all o deus re a dud hep douar.

Gwelomp en istor an abegoù a c'hell bezañ d(ar brezelioù :

- a) abegoù a arboellerezh, re a dud en ur vro, ezhom eus traoù ret evit bevañ. Eus an tu all, mirout madoù danvezel.
- b) mirout madoù speredel. Gwirioù a zo da zifenn. Evelkent tud'zo a ra eus ar brezel an tu da ziwan er-maez anezho o-unan : "Le Mouvement Breton ne permettra de me réaliser " a lavare ur paotr. Se n'eo ket un abeg awalc'h d'ober ar brezel. "eo ket graet ar brezel evit ober tud-veur.
- k) mirout madoù ar relijion, gwelit ar c'hroaziadegoù. P'eo reizh saurt brezel, n'eo ket ken reizh all pezh a c'hell ober ar vrezelourion

Bremañ, deoust hag e vefe reizh ar brezelioù-se ? Kement-mañ a c'hellomp lavarout :

- 1° e c'hell brozelioù bezañ reizh evit mirout pe c'honit madoù'zo.
- 2° ne dleer ket evelkent ober brezel war degas brasoc'h droug eget an hini a c'houzañver. Eveljust eo diaes gouzout en arack. Koulskoude madoù speredel da virout a zo brasoc'h eget koll danvez.
- 3° Ne dleer ket implijout ar brezel nemet pa n'heller ket ober gant tuioù all didrastusoc'h.
- 4° Ne dleer ket implijout troioù drastus en tu-hont d'ar ret.

Ha ni, petra 'dleomp ober en darvoudoù-se ? Klask ar peoc'h. Hon Salver a zo adunvaner ar bed ha keit ha ne vo ket anavezet awalc'h gant an dud, ne vo ket peoc'h etre ar vroioù. Dimp-ni eta da glask lakaat ar Spered peoc'hus etre an dud & ar broioù ar muiañ ma c'hellomp.

K. An Emsaverzh a-enep ar Gouarnamant .

Deoust hag e c'hellomp evel kristenion en em sevel a-enep ar Gouarnamant ? Nebut a dra diwar-benn ar gudenn-se en Aviel. Evelkent ar peñh a respont H. Salver d'ar re a oa deuet d'e c'houennata diwar-benn an tell da baeñ da Caesar, a gelenn dimp un dra bennak : "Rentit da Caesar pezh 'zo da Caesar" Da lavarout eo, pa seller an destenn a-dost : "Mar kavit, c'hwi, eo reizh renerzh Kaesar war ho pro, paeit dezhañ hep klemm; mar ne gavit ket mat ha reizh e veli warnoc'h, perak neuze implijout moneiz Kaesar ; kasit anezhañ kuit, rentit da Caesar pezh a zo da Caesar".

endro

En abeg da betra e tleomp sentiñ ouzh ar re a zo e penn ? Ar respont a zo e lizher St Paol d'ar Romaned, pa gemenn dimp sentiñ ouzh ar re a zo e penn dre e'int bet lakaet gant Doue da vireut an urzh. Mar ne virent ket an urzh daoust hag ez int eus Doue ? Ne lavar ket testenn St Paol e tlefeomp gouzañv pep tra hep rannañ grik. Ar c'hou-trol ez eo kentoc'h. Ha petra 'zo bet lavaret dimp gant ar Babed ? N'eo deus ket lavaret elies traoù resis diwar-benn se. N'eo ket dezho da ren an urzh douarel. D'ar gristenion eo d'en em zibab er Stad. Koulskoude un dra 'zo bet skrivet gant Pius Unnek, en e lizher da Eski-bion Bro Veksiko : "Digaset hoc'h eus da soñj meur a wech d'ho mibion eo erbedet da gentañ gant an Iliz ar peoc'h & an urzh, zoken diwar-bouez sakrifisoù ponner, e kondaon an Iliz pep emsaverzh ha pep stour madeg a-enep ar galloudoù diazezet. Abendall, diskleriet hoc'h eus ne weler ket penaos, mar c'hearvez gant ar galloudoù diazezet o-unan, dizarbenn ar reizhder & ar wirionez betek distrujañ diazezoù ar vestroniezh o-unan, e c'hellfed kondaoniñ neuze ar genvroiz en em unvanfe evit difenn o broad & en em zifenn o-unan gant doareoù-ober reizhek & kenvuzuliet, a-enep ar re a implij galloud ar Stad evit tennañ ar vro d'he rivin".

Diwar an destenn-se e c'hellomp lavarout : war deo/ ar Stad mat ewalc'h, greomp gentañ, zoken gant sakrifisoù ponner. Met ma c'hearvez gant ar pennadurezhioù mont da vat a-enep ar reizhder gwirion, n'en deus ket ken ar Stad-se ar gwir da c'houarn. N'eo ken diazezet war Doue, & e c'hell bezañ diskaret .

E pescurt degouezhioù e c'hell bezañ direizh ar Gouarnamant ? Ar respont a c'hellomp tennañ eus testenn St Paol: mestroniezh ar Stad a zo evit mad an holl. Pa n'eus nemet ur strollad a gav e vad ganti, n'eo ket reizh. Mar he glask ar renerion nemet o mad-int, n'eo nemet tiranterezh. Ar stad a zo evit mad an holl. Hag an hollad-se a zo anezhañ tud disheñvel, a bep doare. Ar stad a dle kaout respet ouzh gwirioù an holl. Seul vuieoc'h ma flastr ur stad gwirioù he sujidi, seul vuieoc'h e koll he gwirioù.

Met ne dleer ket diwar abegoù gwan en em sevel a-enep ar stad (sakrifisoù ponner). Mar savomp a-enep n'eo ket evit ar blijadur d'en em sevel, met evit diazezañ ur stad gwelloc'h. Ne vo ket klasket an emsaverzh evitañ e-un. Pa tlefe degas vuieoc'h a zroug, e vije gwelloc'h & ret chom sioul. Ret eo pouezañ an traoù en-araok.

Hep klask diskar ur stum/gouarnamant, e c'heller mont a-enep e lezennoù. Pa ne vez ket reizh al lezenn e c'heller mont a-enep. Ha n'eo ket hepken aotreet mont a-enep, met dleet eo dimp mont. (Da skouer al lezennoù a-enep ar skol gristen). Gwirion an Iliz a zo da zifenn a-enep al lezennoù (St Erwan ha Filip ar Chaer).

Gwelout a reomp eta n'eo ket skeiñ diwar skañv a zo d'ober. Gwechoù izn e vo mat dimp gouzañv, gwechoù all e vo ret chom hep gouzañv. Dimp-ni da welout. Ar pezh a vo goulenet diganimp, n'eus forzh pezeurt darvoud e ve, eo klask ar wirionez, kaout Maon ha sec'hed eus ar justis .

Rezeurt storioù a zo ar Skritur Sakr!

- a) ar stur kontañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- b) an oñt stur jar stur speredel.
- c) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- d) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- e) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- f) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- g) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- h) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- i) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- j) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- k) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- l) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- m) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- n) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- o) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- p) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- q) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- r) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- s) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- t) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- u) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- v) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- w) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- x) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- y) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.
- z) ar pezh a gomprener da gentañ, ar pezh a gomprener da gentañ.

PENAOES LENN AR BIBL

Daoust hag e vez lennet bremañ ar Bibl gant ar Gristenion? N'ann n'eo ken. Ar gristenion wellañ a navez an Aviel, Oberoù an Ebestel. Ar veleion a anav mat a-walc'h al Lizhiri, bommoù a vez lennet ganto er Bibl; na gomzomp ket eus an Diskuliadur.

Ar reuz se a zeu eus ar pezh n'ouzomp ken lenn ar Skritur Sakr. Gwechall ne oa er manatioù nemet se da lennadenn. Diwezatoc'h hon eus gwelet al leaned o plediñ kalzh gant Imitasion Jezuz Krist hag o tilezel studi ar Skritur Sakr. Evelkent e tlefe bezañ al lennadenn gentañ. Gwechall ar bobl a oa kenteliet war ar Bibl. Da noz e oa displeget dezho. Levr Sant Atanas n'eo nemet prezegennoù graet d'an dud diwar-benn ar Bibl. Buhez ar Grist nion gentañ a oa diazezet stant war gentelioù ar Skritur. Er Grenn-Amzer eo e weler an dud o vont diwar ar Bibl. Merzhout a reer se en arz relijiel ha bremañ hon pobl n'i ne gompren ket, n'anavez ken ar Skritur Sakr.

Met perak eo bet dilezet ar Skritur Sakr? A-wechoù e lavarer eo an abeg d'ar Brotestantiezh. Callout a rafemp respont eo bet aliet lenn ar Bibl gant ar Brotestanted end-eeün dre ma oa bet dilezet dija gant kristenion an amzer-se. War-dre an XIIIvet kantved e kaver ar gwrizennoù eus *al Yank* -se. An dud n'o deus ken gwelet nemet ar ster kentañ hag aze e kavomp ar gudenn da ziruouestlañ evit gouzout penaos lenn ar Bibl.

Peseurt sterioù a zo er Skritur Sakr?

Ar re gozh a wela daoust ster :

- a) ar ster kentañ, ar pezh a gomprenner da gentañ.
- b) an eil ster : ar ster speredel.

Ar re a-vremañ o deus gwelet hepken ar ster isterek, o pouezañ war ar ster-se ha dilezet eo bet ar Bibl hag an Tadoù.

Gant pere eo ar gwir ha daoust hag ez eo "buhez" ar ster speredel? Evit respont eo ret soñjal eo ar Bibl : "komz Doue", met dre bluenn ur skrivagner. Neuze hennezh en deus skrivet hervez e stumm spered, hervez e faltazi, e ijin, hag ar pezh a

a zo gwir eo ar ster a zo dindañ ar gomzoù. Ma fell dimp sellout hepken ouzh ar ster istorek e vo kavet traoù diglok met ma klaskomp ar ster a zo dindañ ar gomzoù e kavimp magadurezh fonnus. Fazi ne vo ket hervez ar Spered. Ar skrivagnerion a zo binvioù speredel Doue, war un dro ez eont drezo o-unan hag ez int kaset war-raok gant ar Spered Santel.

Petra eo ar sterioù-se neuze?

Ar Ster kentañ eo an hini a zo bet mennet gant ar skrivagner sakr, ar ster a welomp.

Er ster kentañ e c'hellomp c'hoazh merkañ daou stêr (a-wechoù en em gavont war un dro) : ar ster eeün (istorek) hag ar ster barzhoniell (parabolennou). Da skouer pa lavar dimp St Yann o komz diwar-benn Judas : "Ar noz a oa er-maez" e komz dimp en daou ster. Noz a oa er-maez en gwirionez ha noz ivez e kalon Judas.

Pegoulzh ul levr a zo da gemer en ur ster eeün pe en ur ster barzhoniell? Diaes eo barn. An aliesañ ar Profeted a zo da lenn ar ster barzhoniell. Evit ar re all n'hon eus nemet mont war gomzoù ar re o deus studiet pizh ar gudennou-se. Mont diwar gelennadurezh an Iliz. Studiet eo bet kalz er c'hantved diwezañ. Studiet eo bet an destenn evit adlakaat an testennoù en o reizh. Studiet eo bet ivez e-keñver an Istor. Marteze hon eus sellet re e-pad pell ouzh levrioù barzhoniell evel ouzh levrioù istorek ha n'hon eus ket kavet pezh "oa dindañ. Rak etre ar ster kentañ (istorek) hag an eil ster (arouezel) ez eus derezioù c'hoazh. Da skouer, en istor Noë e komzer eus "Jeanted" vras o doa aloubet ar vro. Diaes eo gouzout hag ez eo resis er ster istorek. Met un dra bennak a zo bet : n'eus nemet un dra da dennañ eus ar ster istorek : an dud a veve endro dezhañ a oa tud fallakr. Tud'zo o deus lavaret e oa ur vojenn istor al linvadenn veur.

Furchadeg a zo bet graet e Bro Mesopotamia. Kavet eo bet roudennoù eus al linvadenn met an traoù-se a zo bet skrivet pell goude an darvoudoù, hag eveljust ez eus bet kakaet enno faltazi. Marteze, n'eo ket an douar a-bezh a zo bet goloet gant an douar, met douar an Hebreed, ha n'eo ket hepken gant dourioù deuet eus an eil douar met dourioù deuet eus an douar. Marteze ur XXXXX taol-reverzi bras bennak.

Kavet hon eus e oa an istorioù-se sotonioù rak klasket hon eus ar ster istorek ha netra ken. Moïsez en deus skrivet an traoù evel ma ouie hag evel m'end don klevet anezho ha n'eus ket da glak aze ar ster istorek resis. Klozañ a reomp war ar ster istorek o lavarout n'eus ket da bouezañ re war ar ster kentañ.

War ar ster speredel e ouzomp eo al lizherenn a laz hag ar spered a zo magadurezh. Daoust hag ez eo ar ster speredel ar wirionez? Daoust hag e vefe bet mennet gant Doue? Gallout a reomp respont ya. Implijet eo an eil ster en Testamant Nevez gant hon Salver e-unan, o komz diwar an Templ: "distrujit an Templ-mañ hag ec'h adsevel a rin a-benn tri devez". En gwirionez e komze diwar-benn e gorf-eñ. An Testamant kozh e-unan a zo skeudenn an Englev Nevez: Gwelomp petra 'skriv Sant Paol diwar-benn Agar ha Sara

Ar skrivagnerion a zanevelle istor o foblad, ne ouñt ket e oant o skeudenniñ buhez Hon Salver pe buhez an ene, met n'eus nemet klevout Hon Salver o komz ouzh Ebestel Emmaüs hag o tisplegañ dezho e oa bet lavaret traoù diwar e benn adalek Moïsez, evit bezañ asur emañ ar wirionez dindañ lizherenn ar Skritur Sakr.

Pa gomze Moïsez diwar-benn an Oan-Pask, na dlefe ket bezañ torret eskern dezhañ, ne ouie ket e oa o tiougan Pasion Hon Salver. Met Sant Yann eñ a ouie e oa da glask ar ster speredel hag en deus lavaret: "Skrivet e oa: ne vo torret eskern dezhañ". Dleout a reomp eta klask an eil ster an zo an hini magus-kenañ evit hon ene. Da skouer e welimp en buhez Moïsez: buhez an ene, arvesterez Doue, arc'h Noë a zo skeudenn an Iliz, al linvadenn veur a zo skeudenn fin an amzerioù, ne vo nemet ar re a vo en arc'h a vo salvet; skeudenoù a zo stag ouzh Jeruzalem a skeudenno dimp ar Iliz, ar Werc'hez, an ene kristen.

P'he deus kanet ar Werc'hez ar Magnifikat ne gane nemet eviti. Ha peseurt ster ledan a gavomp-ni er gomzoù-se evit an Iliz, evit hon ene.

Daoust hag e tleomp, hag e c'hellomp klask an eil ster? Ya, gant skoazell ar pezh a zo bet lavaret gant an Iliz. Hag en Testamant Nevez, daoust hag ez eus un eil ster, daoust hag e c'hellomp kavout? Ya, da skouer, den dall Jeriko a zo skeudenn an den dall gant ar pec'hed. Gant ar Feiz, ar Vadeziant e vez digoret.

daoulagad an den. Bag Sant Pêr a zo skeudenn an Iliz war vorioù ar bed. Bepred e c'hellomp kavout un eil ster. Eveljust, n'hellomp ket ijinañ n'eus forzh petra met lennomp doktored kozh : Sant Eosten, sant Atanas hag e kavimp magadurezh.

Evit lakaat da dalvezhout an holl trôu-se e vije ret reiñ d'ar bobl un droidigezh mat. Ne vefe ket mat reiñ dezho ar Bibl penn da benn, met pennadoù 'zo. Ret e vije o lakaat da lenn ar pezh a gaver bremañ e-touez al levrioù evit displegañ Doktored kristen a zo bremañ hag a labour mat war an dachenn-se. Da gentañ e vije ret studiañ an Testamant Nevez gant ur spered ledan a-walc'h (levrioù D. Delatte, an Tad Prat a zo mat evit an Aviel - levr an Ao. Chaloni Osti evit lizhiri St Paol) Evit lenn an Testamant Kozh, lezit a-gostez pezh na levar mann ebet deoc'h pe na gomprenit ket. Tremenit buan ha prederiñ war ar pezh en deus stoket ouzh ho spered. Ar Spered a rolo deoc'h grasoù da intent pezh'zo dindañ. Na bouezit ket re war ar ster kentañ. Da skouer el levr Jonas, daoust hag ez eus da gompren eo bet lonket Jonas gant ur valum; Nann. Ar valum-se a zo ar mor. Netra ken. Ar pezh a zo da virout eo ar gentel : An Aotrou Doue a zo trugarezus ouzh ar re a zistro dezhañ a galon vat. Lakaat a ra an dud da vont el lec'h ma kar. Diaesoc'h eo lenn ar Brofeted. Levr Job a gentel dimp eo Doue a zo ar Mestr war pep tra er bed. Ret eo kaout feiz eo Doue ar Mestr daoust ne gomprenet ket. Levr Ruth a zo ur vammenn a fresk a varzhoniezh ha leun a gentelioù evit hon buhez ene. Abraham en n'eo ket ur sant met ar pezh a zo da virout eo ober eveltañ : kaout feiz, kaout fiziañs en Aotrou daoust da bep tra. Ha Yakob! al louarn kozh, mat e reizhder da chom ha da zerc'hel start d'an Aotrou!

Deomp 'ta gant sec'hed da vammennoù puilh ar Skritur Sakr ha pep tra hon bo hor gwalc'h o tizolañ kentelioù nevez.

=====
 =====